

Zarządzenie Nr 368/09
Burmistrza Gminy w Czarnem
z dnia 09 czerwca 2009r.

w sprawie wprowadzenia „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80 Poz.563 z 2006 roku)

§1

1. W celu zapewnienia ochrony przeciwpożarowej wprowadzam w życie zaktualizowaną „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem zwaną dalej „instrukcją”.
2. Instrukcja określa obowiązki pracowników, zasady działania w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz zasady postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.
3. Instrukcja, o której mowa w ust.1 stanowi załącznik nr 1 do mniejszego zarządzenia.

§2

Zobowiązuję wszystkich pracowników do:

1. Zapoznania z treścią instrukcji podległych pracowników w terminie 14 dni od podpisania zarządzenia.
2. Kontroli przestrzegania postanowień instrukcji.
3. Bezwzględne wyciąganie konsekwencji służbowych i dyscyplinarnych wobec pracowników nie przestrzegających instrukcji.

§3

1. Instrukcja wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia podpisania zarządzenia.

§4

1. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
inż. Jan Ziemiuk

Urząd Miasta i Gminy
w Czarnem
woj. pomorskie

Załącznik nr 1
do Rozządzenia Nr 568/09
Przewodniczącego Rady Gminy w Czarnem
z dnia 9 czerwca 2009r.

Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego

Dla Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem

SPIS TREŚCI

<u>Podstawa prawna</u>	5
<u>ROZDZIAŁ I</u>	6
<u>Postanowienia ogólne.</u>	6
<u>ROZDZIAŁ II</u>	7
<u>1. Charakterystyka pożarowa obiektu.</u>	7
<u>2. Dane techniczno użytkowe obiektu:</u>	8
<u>3. Kwalifikacja budynku i pomieszczeń ze względu zagrożenia dla ludzi</u>	9
<u>ROZDZIAŁ III</u>	10
<u>1. Zapobieganie powstawania pożaru</u>	10
<u>2. Wymagania dla instalacji</u>	11
<u>2.1. Urządzenia elektryczne -częstość wykonywania okresowych pomiarów i badań</u>	11
<u>2.2. Zakres okresowego sprawdzania i prób</u>	13
<u>2.3. Urządzenia odgromowe</u>	14
<u>Rozdział IV</u>	15
<u>1. Zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych</u>	15
<u>ROZDZIAŁ V</u>	17
<u>Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasady jego obsługi i</u>	
<u>użycia</u>	17
<u>1. Zasady ogólne:</u>	17
<u>2. Przegląd i konserwacja</u>	18
<u>3. Ilość i rodzaj gaśnic stanowiących wyposażenie obiektu</u>	18
<u>GAŚNICE PROSZKOWE</u>	18
<u>WODA</u>	20
<u>ROZDZIAŁ VI</u>	21
<u>1. Organizacja i warunki ewakuacji</u>	21
<u>2. Obowiązki osób przebywających w obiekcie na wypadek</u>	22
<u>ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego:</u>	22
<u>3. Ewakuacja i zjawisko paniki</u>	25
<u>4. Obowiązki osób na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego</u>	26
<u>ROZDZIAŁ VII</u>	27
<u>1. Instrukcja alarmowania w przypadku powstania pożaru, telefony alarmowe.</u>	27
<u>Akcja ratowniczo – gaśnicza.</u>	27
<u>2. Zabezpieczenie pogorzeliska</u>	28
<u>Rozdział VIII</u>	29
<u>1. Zadania i odpowiedzialność pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej</u>	29
<u>2. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko powinni:</u>	29
<u>ROZDZIAŁ IX</u>	30
<u>1. Zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi</u>	30
<u>2. Programy szkolenia</u>	31
<u>Program szkolenia wstępnego w zakresie ochrony ppoż.</u>	31
<u>Program szkolenia okresowego pracowników z zakresu ppoż.</u>	32
<u>Temat szkolenia</u>	32
<u>Rozdział X</u>	33
<u>Znaki graficzne z zakresu ochrony przeciw oraz ewakuacji z opisem</u>	33
<u>1. Znaki bezpieczeństwa – ewakuacja</u>	33
<u>2. Znaki bezpieczeństwa – ochrona przeciwpożarowa</u>	35
<u>3. Znaki bezpieczeństwa – techniczne środki przeciwpożarowe</u>	37

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1229 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 452).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2006 r., nr 80, poz. 563)
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2003 r., nr 121, poz. 1139)
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Z dnia 11 lipca 2003 r.)
5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 czerwca 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz. U. z 2002 r. Nr 75 poz. 690 z późniejszymi zmianami).
6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2006 r. Nr 96 poz. 669).
7. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118).
8. PN-92/N-01 256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
9. PN-92/N-01 256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne.

1. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla Urzędu Miasta i gminy w Czarnej zwana dalej instrukcją, określa:
 - 1) źródła powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru,
 - 2) zasady zapobiegania powstawaniu pożaru,
 - 3) zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo,
 - 4) zasady rozmieszczenia podręcznego sprzętu gaśniczego, oraz zasady jego obsługi i użycia w czasie akcji gaśniczej,
 - 5) organizację i warunki ewakuacji,
 - 6) zasady postępowania na wypadek pożaru,
 - 7) zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
2. Postanowienia Instrukcji obowiązują wszystkich pracowników
3. Z postanowieniami Instrukcji należy zapoznać pracowników
4. Przyjęcie do wiadomości postanowień Instrukcji, pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem w karcie szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp.
5. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po każdych zmianach sposobu użytkowania obiektu, lub procesu technologicznego, które mają wpływ na warunki ochrony przeciwpożarowej.

ROZDZIAŁ II

1. Charakterystyka pożarowa obiektu.

Budynek Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem zlokalizowana jest w centrum miejscowości Czarne przy ulicy Moniuszki 12 bezpośrednio przy drodze prowadzącej do dworca PKP w pobliżu parku miejskiego, szkoły, poczty i przedszkola.

Obiekt w zakresie ochrony przeciwpożarowej charakteryzuje się następującymi cechami:

1. Dojazd pożarowy: -dogodny-drogami dojazdowymi do strony ulicy Moniuszki, Parkowej, Złotej i Dworcowej
2. W obiekcie mieszczą się pomieszczenia biurowe, pomieszczenia socjalne, pomieszczenia magazynowe i archiwa. Część obiektu UMiG użytkowana jest przez inne instytucje tj. na parterze zlokalizowano pomieszczenia Policji i Banku Spółdzielczego w Człuchowie oddz. w Czarnem stanowiące integralną część budynku.
3. Czerpanie wody do gaszenia pożaru jest możliwe z hydrantu zewnętrznego zasilanego z sieci miejskiej na ulicy Ogrodowej w odległości 200 m od terenu UMiG. Jako naturalne źródło wody przewidziano punkt czerpania wody na rzece Czarnicy zlokalizowany na ulicy Młyńskiej (stary młyn)
4. Ze względu na specyfikę i użytkowy charakter urzędu, a co za tym idzie niewielkiego obciążenia ogniowego budynków i pomieszczeń, zagrożenie pożarowe obiektu jest stosunkowo małe.
5. Ocena zagrożenia wybuchem.

W obiekcie nie stwierdzono pomieszczeń zagrożonych wybuchem.

6. Wyposażenie w sprzęt przeciwpożarowy.

Obiekt wyposażony jest w podręczny sprzęt gaśniczy, gaśnice proszkowe (ABC E), gaśnice śniegowe.

7. Potencjalne źródła powstania pożaru to; instalacje i urządzenia elektryczne, zaprószenie ognia, używanie i przechowywanie materiałów pożarowo niebezpiecznych, prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo z otwartym

ogniem, spawanie elektryczne i gazowe itp.

8. Rozprzestrzenianie pożaru w obiekcie może następować w miejscach, gdzie znajdują się materiały palne.
9. Zagrożeniem dla ludzi w czasie pożaru jest duże zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Zatrucie gazami toksycznymi powstającymi podczas procesu spalania, szczególnie podczas spalania tworzyw sztucznych.
10. Ogrzewanie budynku z kotłowni miejskiej

2. Dane techniczno użytkowe obiektu:

1. Wymiary budynku:

- ⇒ Wysokość - - 18,00 m
- ⇒ Powierzchnia użytkowa – 1366,55 m²
- ⇒ Kubatura - - 6130,55 m³
- ⇒ Ilość kondygnacji nadziemnych – 2 + piwnica, poddasze użytkowe i strych nieużytkowy

2. Konstrukcja budynku:

- ⇒ Ściany nośne – murowane z cegły pełnej ceramicznej,
- ⇒ Stropy nad piwnicą – na metkach stalowych typu KLEIN,
- ⇒ Stropy na kondygnacjach nadziemnych – drewniane,
- ⇒ Ściany działowe i osłonowe murowane na zaprawie cementowo wapiennej,
- ⇒ Dach konstrukcji drewnianej (mansardowo-jętkowej) odeskowany pokryty blachą ocynkowaną
- ⇒ Klatka schodowa wejściowa – betonowa
- ⇒ Schody do wysokości I Piętra pokryte płytkami ceramicznymi, balustrady metalowe,
- ⇒ Schody powyżej I Piętra (prowadzące na strych i do biura informatyka) pokryte stopniami drewnianymi, balustrady drewniane,

3. Zagospodarowanie budynku:

Przeznaczenie kondygnacji i pomieszczeń

- ⇒ Piwnica – archiwum, pomieszczenia biurowe
- ⇒ Parter- pomieszczenia Banku i Policji
- ⇒ I Piętro – korytarz, biura, pomieszczenia socjalne, gabinet burmistrza i sekretariat
- ⇒ II Piętro – korytarz, biura, pomieszczenia socjalne,

3. Kwalifikacja budynku i pomieszczeń ze względu zagrożenia dla ludzi

zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. Budynki oraz części budynków stanowiące odrębne strefy pożarowe, określone jako ZL, zalicza się do jednej lub do więcej niż jedna spośród następujących kategorii zagrożenia ludzi:

- ZL I – zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób nie będących ich stałymi użytkownikami, a nie przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się,
- ZL II – przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,
- ZL III – użyteczności publicznej nie zakwalifikowane do ZL I i ZL II,
- ZL IV – mieszkalne,
- ZL V – zamieszkania zbiorowego, nie zakwalifikowane do ZL I i ZL II.

Budynek Urzędu miasta w Czarnem ze względu na jego przeznaczenie zakwalifikowano do ZL III

ROZDZIAŁ III

1. Zapobieganie powstawania pożaru

1. Czynności zabronione:

1) używanie ognia otwartego, palenie tytoniu w budynku urzędu

Na terenie obiektu UMiG obowiązuje zakaz palenia tytoniu

2) podgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od budynku,

3) palenie śmieci i odpadków w miejscu umożliwiającym zapalenie się sąsiednich obiektów lub materiałów palnych,

4) przechowywanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0.5 m od urządzeń, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się powyżej 100°C,

5) użytkowanie niesprawnych urządzeń elektrycznych,

6) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, za wyjątkiem materiałów trudnozapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 0.05 m od żarówki,

7) instalowanie opraw oświetleniowych, wyłączników, przełączników, gniazd wtykowych, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,

8) składowanie jakichkolwiek materiałów i przedmiotów na drogach ogólnej komunikacji, służących ewakuacji,

9) zamykanie wyjść ewakuacyjnych oraz blokowanie dróg ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,

10) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:

- a) podręcznego sprzętu gaśniczego,
- b) urządzeń uruchamiających i sterujących instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego budynku,
- c) wyjścia ewakuacyjnego,
- d) wyłącznika głównego prądu i tablic elektrycznych.

2. W budynku należy:

- 1) umieścić w miejscach i pomieszczeniach ogólnie dostępnych wykazy telefonów alarmowych oraz instrukcję postępowania na wypadek pożaru.
- 2) zgodnie z aktualnie obowiązującymi Polskimi Normami oznakować:
 - a) drogi, wyjścia i kierunki ewakuacji,
 - b) miejsca usytuowania urządzeń alarmowych przeciwpożarowych (ręcznych przycisków pożarowych),
 - c) lokalizację przeciwpożarowego wyłącznika prądu elektrycznego,
 - d) miejsca, w których znajduje się podręczny sprzęt gaśniczy oraz hydranty,
- 3) wykonywać okresowo następujące czynności:
 - a) przeprowadzić pomiary rezystancji izolacji przewodów roboczych instalacji elektrycznej nie rzadziej niż co 5 lat.
 - b) przeprowadzić badanie instalacji odgromowej co najmniej raz na 5 lat,
 - c) przegląd podręcznego sprzętu gaśniczego nie rzadziej niż raz w roku.

2. Wymagania dla instalacji

2.1. Urządzenia elektryczne -częstość wykonywania okresowych pomiarów i badań

Norma PN-IEC 60364-6-61 wymaga, aby okresowe sprawdzania i próby instalacji elektrycznych były wykonywane w ciągu najkrótszego okresu po sprawdzeniu odbiorczym, który wynika z charakteru instalacji, eksploatacji i warunków środowiskowych, w jakich eksploatowane SA urządzenia. Najdłuższy okres między badaniami ustalony przez Ustawę Prawo Budowlane wynosi 5 lat. W

załączniku omówiono przypadki, w których występuje wyższe ryzyko i zalecany jest krótszy okres badań i przeglądów.

W zależności od warunków środowiskowych należy stosować różne okresy. Częstość badań należy ustalić w oparciu o wymagania Ustawy Prawo Budowlane, Prawo Energetyczne, wymagania przepisów o ochronie przeciwporażeniowej i przeciwpożarowej.

Wszystkie urządzenia i instalacje elektryczne można podzielić na cztery grupy w zależności od warunków środowiskowych, w jakich są eksploatowane i wymaganej częstości badań:

- 1 grupa – urządzenia i instalacje badane w pełnym zakresie nie rzadziej, niż co rok,
- 2 grupa – urządzenia i instalacje badane pod względem bezpieczeństwa przeciwporażeniowego nie rzadziej, niż co rok i pod względem bezpieczeństwa przeciwpożarowego, przez pomiar rezystancji izolacji nie rzadziej, niż co 5 lat,
- 3 grupa – urządzenia i instalacje badane pod względem bezpieczeństwa przeciwporażeniowego nie rzadziej, niż co 5 lat i pod względem bezpieczeństwa przeciwpożarowego, nie rzadziej, niż co rok,
- 4 grupa – urządzenia badane w pełnym zakresie, nie rzadziej, niż co 5 lat.

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zależy od prawidłowego doboru przekroju przewodów i zabezpieczeń oraz od warunków chłodzenia przewodów i aparatu. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe sprawdzamy przez kontrolę stanu izolacji przez jej oględziny, przez pomiar jej rezystancji, przez sprawdzenie czy zabezpieczenia są prawidłowo dobrane do aktualnych warunków obciążeniowych i czy spełnione są warunki chłodzenia urządzeń nagrzewających się podczas pracy – czy otwory i kanały wentylacyjne są drożne i nie uległy zatkaniu. Skuteczność ochrony przeciwporażeniowej polepsza skuteczność ochrony przeciwpożarowej.

Wymagane czasookresy pomiarów eksploatacyjnych urządzeń i instalacji elektrycznych

Rodzaj pomieszczenia	Okres pomiędzy kolejnymi sprawdzaniami	
	Skuteczność ochrony przeciwporażeniowej	Rezystancji izolacji instalacji
1. O wyziewach żrących	nie rzadziej niż co 1 rok	nie rzadziej niż co 1 rok

2. Zagrożenie wybuchem	nie rzadziej niż co 1 rok	nie rzadziej niż co 1 rok
3. Otwarta przestrzeń	nie rzadziej niż co 1 rok	nie rzadziej niż co 5 lat
4. Bardzo wilgotne o wilg. Ok. 100% i wilgotne przejściowo 70% do 100%	nie rzadziej niż co 1 rok	nie rzadziej niż co 5 lat
5. Gorące o temperaturze powietrza ponad 35°C	nie rzadziej niż co 1 rok	nie rzadziej niż co 5 lat
6. Zagrożenie pożarem	nie rzadziej niż co 5 lat	nie rzadziej niż co 1 rok
7. Stwarzający zagrożenie dla ludzi (ZL I, ZL II, ZL III)	nie rzadziej niż co 5 lat	nie rzadziej niż co 1 rok
8. Zapyłone	nie rzadziej niż co 5 lat	nie rzadziej niż co 5 lat
9. Pozostałe nie wymienione	nie rzadziej niż co 5 lat	nie rzadziej niż co 5 lat

2.2. Zakres okresowego sprawdzania i prób

Zgodnie z PN-IEC 60364-6061 okresowe sprawdzania i próby powinny obejmować co najmniej:

- oględziny dotyczące ochrony przed dotykiem bezpośrednim i ochrony przeciwpożarowej,
- pomiary rezystancji izolacji,
- badania ciągłości przewodów ochronnych,
- badania ochrony przed dotykiem pośrednim,
- próby działania urządzeń różnicowoprądowych.

Dokumentacja wykonywanych prac pomiarowych – kontrolnych

Każda praca pomiarowo – kontrolna (sprawdzanie odbiorcze lub okresowe) powinna być zakończona wystawianiem protokołu z przeprowadzonych badań i pomiarów.

Protokół z prac pomiarowo – kontrolnych powinien zawierać:

1. nazwę badanego urządzenia i jego dane znamionowe,
2. informację o miejscu pracy badanego urządzenia,
3. rodzaj pomiarów,
4. nazwisko osoby wykonującej pomiary,
5. datę wykonania pomiarów,
6. spis użytych przyrządów i ich numery,

7. szkice rozmieszczenia badanych urządzeń, uziomów i obwodów, lub innych sposób jednoznacznej identyfikacji elementów badanej instalacji,
8. liczbowe wyniki pomiarów,
9. uwagi,
10. wnioski.

Każde badanie instalacji elektrycznych zarówno z bezpiecznikami, z wyłącznikami różnicowoprądowymi, powinny być udokumentowane protokołem z tych badań, który powinien zawierać informacje o wynikach oględzin i badań oraz informacje dotyczące mian w stosunku do dokumentacji i odchyień od norm i przepisów z podaniem części instalacji których to dotyczy.

Prace pomiarowo – kontrolne mogą wykonywać wyłącznie osoby posiadające aktualne zaświadczenia kwalifikacyjne w zakresie pomiarowo – kontrolnym. Osoba wykonująca pomiary może korzystać z pomocy osoby nie posiadającej zaświadczenia kwalifikacyjnego, lecz musi ona być przeszkolona w zakresie BHP dla prac przy urządzeniach elektrycznych.

Odbiór instalacji elektrycznej powinien odbywać się komisyjnie i być zakończony protokołem badań odbiorczych. Protokoły z wszystkich kontroli i badań powinny być załącznikiem do wpisu w książce obiektu budowlanego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra spraw Wewnętrznych i Administracji.

2.3. Urządzenia odgromowe

Wszelkie urządzenia piorunochronne muszą być nie tylko prawidłowo wykonane, ale także utrzymane w dobrym stanie technicznym przez cały okres eksploatacji. W tym celu przewiduje się prowadzenie badań technicznych bezpośrednio po wykonaniu urządzeń piorunochronnych oraz w czasie ich eksploatacji.

Badania mogą być tzw. pełne i niepełne (okresowe). Badania pełne obejmują sprawdzenie i ocenę urządzenia piorunochronnego pod względem wymagań technicznych, zastosowaniem materiałów i wyposażenia.

Badania takie przeprowadza się:

- przed II ddaniem urządzenia do eksploatacji,
- w czasie eksploatacji – **nie rzadziej niż co 5 lat.**

W zakres badania pełnego wchodzi:

- oględziny,
- sprawdzenie wymiarów geometrycznych urządzenia,

- pomiar rezystancji uziemienia,
- sprawdzenie stanu uziomów.

Badania niepełne obejmują tylko oględziny w celu stwierdzenia czy instalacje piorunochronne nadają się do dalszej eksploatacji. Badania te przeprowadza się nie rzadziej niż **1 raz w roku**.

Jeżeli badania techniczne wykazą jakiegokolwiek nieprawidłowości, należy instalację naprawić i wykonać ponownie próby.

Szczegółowe wytyczne zawarte są w Polskich Normach:

- PN – 89/E-05003 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych
- PN – 89/E-05003/1
- P N – 89/E-05003/2

Rozdział IV

1. Zabezpieczenie prac pożarowo niebezpiecznych

Przez prace pożarowo niebezpieczne należy rozumieć przede wszystkim prace wykonywane przy użyciu ognia otwartego oraz w wysokich temperaturach (spawanie gazowe i elektryczne, cięcie, lutowanie, zgrzewanie itp.). Prace niebezpieczne pożarowo jak prace remontowo budowlane, związane z użyciem ognia otwartego, prowadzone wewnątrz budynku lub na przyległym do niego terenie, należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo wykonawca jest zobowiązany:

- 1) ocenić zagrożenie pożarowe miejsca, w którym te prace będą wykonywane,
- 2) ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu nie dopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu,
- 3) należy wyznaczyć osobę odpowiedzialną za zabezpieczenie miejsca po zakończonych pracach. Dokonywać sprawdzeń, co godzinę w tych miejscach. Kontrolowanie powinno odbywać się przez osiem godzin od chwili zakończenia prac.

4) sporządzić protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac według załącznika nr 1 (wzór na końcu niniejszej instrukcji).

2. Rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo może nastąpić wyłącznie po uzyskaniu przez wykonawcę pisemnego zezwolenia na ich przeprowadzenie. Wzór zezwolenia określa załącznik nr 2 (wzór na końcu Instrukcji).

3. Wytyczne zabezpieczania prac pożarowo niebezpiecznych.

1) przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:

a) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń,

b) odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych,

c) zabezpieczeniu przed działaniem rozprysków spawalniczych, wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez ostonięcie ich arkuszami blachy, płytami gipsowymi, kocem gaśniczym,

d) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego, lub rozprysków spawalniczych, nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń,

e) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzonych prac,

f) zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi przewodów elektrycznych, gazowych oraz instalacyjnych z palną izolacją o ile znajdują się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo niebezpiecznymi,

g) w miejscu prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo powinien znajdować się sprzęt gaśniczy umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru. Po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo należy poddać kontroli miejsca, w którym prace były wykonywane oraz rejony przyległe.

Prace niebezpieczne pożarowo mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego uprawnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,

h) przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy zapoznać osoby, które będą prowadziły te prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie ich wykonywania, oraz rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania wybuchu lub pożaru,

i) sprzęt używany do wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością

wywołania pożaru,

4. Ustalenia organizacyjne:

- a) całkowitą odpowiedzialność za zabezpieczenie pod względem pożarowym prowadzonych prac, ponosi wykonawca tych prac,
- b) zapis o odpowiedzialności wykonawcy za bezpieczne pod względem pożarowym prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo powinien znaleźć się w umowie, a jeżeli prace prowadzone są w trybie zlecenia bez umownego, w oddzielnym oświadczeniu a fakt przyjęcia do wiadomości przez wykonawcę tego zapisu powinien być potwierdzony czytelnym podpisem.

ROZDZIAŁ V

Zasady rozmieszczania podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasady jego obsługi i użycia

1. Zasady ogólne:

1. Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożarów w pierwszej fazie ich powstawania. Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się wszelkiego rodzaju gaśnice (płynowe, pianowe, proszkowe, śniegowe), małe agregaty gaśnicze (do 25 kg. środka gaśniczego) oraz koce gaśnicze. Przy ustalaniu rodzaju sprzętu gaśniczego stosuje się następujące zasady:

- a) do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego, np. drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice

płynowe, pianowe lub proszkowe.

b) do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych topiących się pod wpływem temperatury, benzyn, alkoholi, olejów, tłuszczów, lakierów) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe, proszkowe lub halonowe,

c) do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych, np. propanu, acetyleny, gazu ziemnego) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe lub halonowe,

d) do gaszenia pożarów **grupy D** (pożary metali lekkich, np. magnezu, sodu, potasu, litu itp.) stosuje się gaśnice proszkowe do tego celu przeznaczone

e) do gaszenia pożarów **grupy F** (pożarów urządzeń gastronomicznych, tłuszczu i produktów żywnościowych) stosuje się gaśnice wodno-płynowe do gaszenia w/w grup pożarów.

2. Przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego należy przestrzegać następujących zasad:

a) sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach, na korytarzach. W pomieszczeniach przy wyjściach na zewnątrz,

b) w budynkach wielokondygnacyjnych sprzęt umieszcza się w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeśli jest taka możliwość.

c) miejsca wyznaczone na sprzęt należy oznakować zgodnie z Polską Normą PN-92/N-01256/01.

d) do sprzętu powinien być zapewniony dostęp o szerokości, co najmniej 1m.

e) sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki, miejsca silnie nasłonecznione),

d) odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m.

e) 2kg środka gaśniczego zabezpiecza 100 m² powierzchni budynku.

2. Przegląd i konserwacja

- Pierwszy przegląd urządzeń przeciwpożarowych gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się przed upływem 12 miesięcy od daty produkcji.

- Drugi przegląd i następny gaśnic i agregatów gaśniczych przeprowadza się w terminach określonych i zalecanych przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku,
- Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze, zgodnie z PN dotyczącej hydrantów wewnętrznych.

Miejsce usytuowania tego sprzętu powinno być łatwo dostępne i widoczne, najlepiej przy wejściach do pomieszczeń, obiektów, w miejscach nie narażonych na uszkodzenia mechaniczne i działanie źródeł ciepła, oznakowane zgodnie z Polską Normą i dojście do nich nie zastawione.

3. Ilość i rodzaj gaśnic stanowiących wyposażenie obiektu

- **rozmieszczenia i rodzaj sprzętu gaśniczego**
zamieszczonego na planach stanowiących załącznik nr.3
od n/n instrukcji

Ustala się minimalną ilość środka gaśniczego gaśnicy 2 kg lub 3 dm³.

GAŚNICE PROSZKOWE

Gaśnice i agregaty proszkowe cechuje wysoka skuteczność gaśnicza proszków, opierająca się przede wszystkim na ich działaniu inhibującym (przerywającym) proces spalania będący reakcją chemiczną. Proszki przeznaczone są do gaszenia pożarów grupy A, B, C i E (drewna, papieru, tkanin, cieczy, gazów palnych oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem). Gaśnice i agregaty proszkowe stosuje się przede wszystkim tam, gdzie zachodzi obawa uszkodzenia materiałów i urządzeń szczególnie cennych, które przy stosowaniu innych środków gaśniczych, a zwłaszcza wody i piany mogą ulec zniszczeniu. Ograniczenie stosowania proszków ma miejsce przede wszystkim w aparaturze i urządzeniach precyzyjnych, ponieważ proszek może spowodować zatarcie elementów ruchomych. Ze względu na wysokie ciśnienie robocze gaśnic i agregatów proszkowych, mają one zdolność do zasięgu rzutu strumienia proszku na odległość od 5 do 8 m. dla gaśnic i 12 m dla agregatu proszkowego. Mogą być eksploatowane w temperaturach od -26°C do 30°C.

Gaśnice śniegowe

Są wykonane w postaci wysokociśnieniowej butli stalowej, zaopatrzonej w dyszę wylotową, połączoną z gaśnicą za pośrednictwem wysokociśnieniowego, elastycznego węża – w

gaśnicach śniegowych dużych, natomiast małych za pomocą sztywnego króćca obrotowego. W górnej części gaśnicy znajduje się zawór pokrętny z płytką bezpiecznikową – służy on do uruchamiania gaśnicy. Z boku przymocowany jest uchwyt, a na dole kołnierz, umożliwiający ustawienie gaśnicy na ziemi. Gaśnice śniegowe mniejszej pojemności są zawieszane na specjalnych wieszakach. Wewnątrz gaśnicy znajduje się skroplony pod ciśnieniem (54 atm.) dwutlenek węgla CO_2 . Po otwarciu zaworu CO_2 wydostaje się pod własnym ciśnieniem na zewnątrz w postaci gazu i częściowo białych, śnieżnych drobinek, które powodują, że wypływający CO_2 ma formę białego strumienia gazu.

Działanie gaśnicze dwutlenku węgla polega na miejscowym obniżeniu stężenia tlenu do wartości powodującej przerwanie procesu palenia. Obniżone stężenie tlenu jest utrzymywane przez dłuższy czas ponieważ CO_2 jest cięższe od powietrza i pokrywa grubą warstwą materiał palny np. lustro cieczy palnej. Poza tym dwutlenek węgla posiada niewielkie działanie chłodzące.

Dwutlenek węgla nie przewodzi prądu elektrycznego, nie niszczy i nie moczy gaszonych przedmiotów.

Gaśnica śniegowa ma szerokie zastosowanie – w szczególności nadaje się do pożarów cieczy (pożary grupy B) i gazów palnych (pożary grupy C). gaśnicą śniegową można gasić farby, lakiery, rozpuszczalniki i inne palne, ciekłe substancje domowego użytku. Gaśnicę śniegową można zastosować do pożarów instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem oraz do wszystkich drogich urządzeń, których gaszenie przy pomocy innego środka gaśniczego może spowodować ich zniszczenie lub wywołać szkody większe od szkód powstałych od pożaru (przedmioty archiwalne, dzieła sztuki, pomieszczenia komputerowe i innych drogich urządzeń elektronicznych).

ZASADA DZIAŁANIA

W celu użycia gaśnicy należy ::

- ująć gaśnicę za uchwyt,
- podbiec z nią na miejsce pożaru,
- uchwycić dyszę za rękojeść (w mniejszych gaśnicach obrócić dyszę o około 90°) i odkręcić zawór butli pokrętnym w lewą stronę,

- dyszę skierować na palący się materiał (ukośnie w dół).

Gaśnicy śniegowej, w czasie działania nie należy odwracać do góry. Gaśnica w czasie działania dość głośno szumi i wytwarza biały obłok, z którego wytrąca się zestalony CO_2 w postaci śniegu. Podczas rozprężania CO_2 silnie oziębia elementy przez które przepływa (dlatego dysza posiada drewnianą rękojeść) w związku z tym istnieje niebezpieczeństwo, przy nieostrożnym posługiwaniu się gaśnicą, miejscowego odmrożenia ciała. Aby temu zapobiec osoba używająca gaśnicy śniegowej powinna trzymać dyszę tylko za drewnianą rękojeść, powinna unikać podczas wypływu CO_2 kontaktu z elementami metalowymi gaśnicy, znajdującymi się na rękojeści, unikania kierowania strumienia gaśniczego bezpośrednio na odkryte ciało człowieka.

Gaśnicę należy chronić przed promieniowaniem cieplnym i słonecznym. Należy ustawiać ją z dala od palenisk i grzejników, w miejscach zacienionych. Ogrzanie gaśnicy do temperatury wyższej niż $31,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ (temperatura krytyczna dla CO_2) spowoduje natychmiastowe przejście CO_2 ze stanu ciekłego w stan gazowy i będzie to związane z gwałtownym wzrostem ciśnienia, który w efekcie spowoduje rozerwanie butli gaśnicy.

WODA

Woda jest naturalnym środkiem gaśniczym występującym w przyrodzie. Posiada bardzo duże ciepło właściwe a więc do ogrzania się i wyparowania pochłania duże ilości ciepła (ze środowiska pożaru), zwilża palący materiał, wytworzona para rozcieńcza atmosferę tlenu w środowisku pożaru, podawana pod ciśnieniem „zbija” płomień, wnika w pory i szczeliny, zatapia materiał przy podawaniu w dużej ilości.

Woda przewodzi prąd elektryczny, wchodzi w reakcje z niektórymi materiałami powodując zagrożenie np. z sodem, potasem, karbidem, nie miesza się z paliwami które będąc lżejsze od wody rozplývają się po jej powierzchni, powoduje kipienie palących olejów i smoły, gwałtownie ochładzając rozgrzane części maszyn może powodować ich uszkodzenie (pękanie, trwałe odkształcenia konstrukcji, itp.).

Stosuje się do gaszenia materiałów organicznych stałych, np. drewna, słomy, papieru, tkanin, gumy, tworzyw sztucznych, alkoholi, do chłodzenia powierzchni zbiorników i konstrukcji budowlanych, palących traw i lasów.

ROZDZIAŁ VI

1. Organizacja i warunki ewakuacji

1. Nadrzędnym celem, któremu muszą być podporządkowane inne zadania, jest ratowanie życia ludzkiego. Każdy pracownik powinien dokładnie znać wszystkie drogi ewakuacyjne oraz możliwości wydostania się z pomieszczenia, w którym pracuje lub przebywa. Drogi ewakuacyjne są to korytarze, klatki schodowe, drzwi na drogach ewakuacyjnych, schody i wyjścia ewakuacyjne prowadzące na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej.

2. W przypadku zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji osób i mienia z obiektu decyzję wydaje osoba najstarsza funkcją lub osoba przez nią upoważniona, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia, znajdująca się aktualnie w budynku. Decyzja ta musi zawierać informacje o zakresie ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu.

3. Przed ogłoszeniem alarmu i rozpoczęciem ewakuacji należy ustalić:

1) źródła zagrożenia, lokalizację pożaru, kierunek rozprzestrzeniania się ognia, dymów i gazów toksycznych będących produktami spalania,

2) ilość osób bezpośrednio zagrożonych, przewidzianych do ewakuacji w pierwszej kolejności,

3) stan fizyczny i psychiczny osób przewidzianych do natychmiastowej ewakuacji,

4) ilość osób zagrożonych pośrednio, przewidzianych do ewakuacji w późniejszym terminie.

5) drogi i kierunki ewakuacji.

4. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstałym zagrożeniu, jego charakterze oraz konieczności ewakuacji.

5. Alarm o niebezpieczeństwie i konieczności rozpoczęcia ewakuacji powinien być ogłoszony za pomocą dostępnych środków łączności.

Po ogłoszeniu alarmu, kierownicy działów kierują pracowników do wyjścia z budynku. W pierwszej kolejności należy ewakuować pracowników z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z

pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dążyć też do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się. Natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.

6. Kierujący akcją wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup ewakuowanych. Ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych przedmiotów, urządzeń i dokumentacji.

7. Osoby wyznaczone do prowadzenia ewakuacji powinny ściśle współpracować z kierującym akcją i wykonywać jego polecenia.

8. W przypadku odcięcia dróg wyjścia dla ewakuowanych, znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać ludzi w miejscu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę istniejących warunków ewakuować na zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego, przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.

9. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji nachylonej starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na to, że w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać tkaniną zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.

10. Po zakończeniu ewakuacji należy w miarę możliwości dokładnie sprawdzić czy wszyscy pracownicy opuścili obiekt.

11. Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący ewakuacją zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji - dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej, a następnie podporządkowanie się poleceniom wydanym przez tegoż dowódcę.

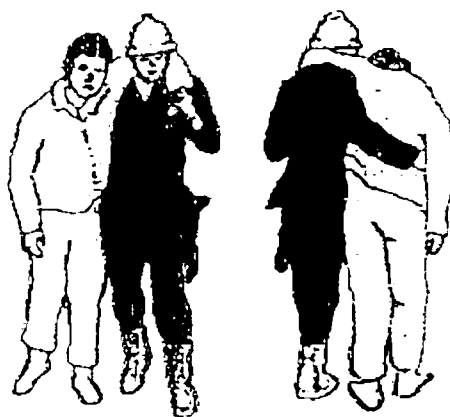
2. Obowiązki osób przebywających w obiekcie na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego:

1. Przerwać natychmiast pracę.

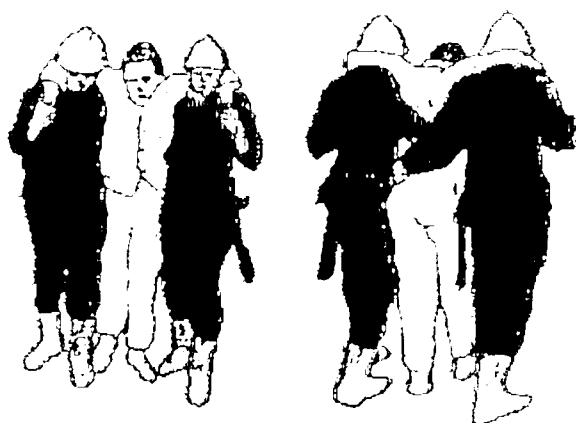
2. Wyprowadzić pracowników na korytarze komunikacyjne i skierować ich do najbliższego wyjścia z budynku (**Wyjście Ewakuacyjne**).
3. W czasie trwania ewakuacji zachować ciszę i spokój.
4. Należy iść szybko, ale nie wyprzedzać innych, aby nie powodować zamieszania.
5. Nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji.

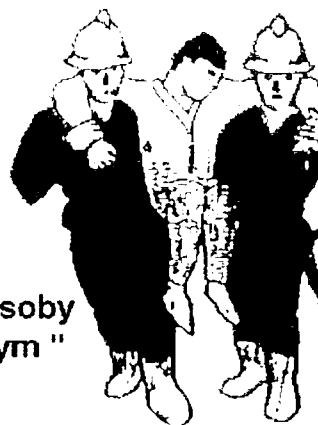
**Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się,
bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego**

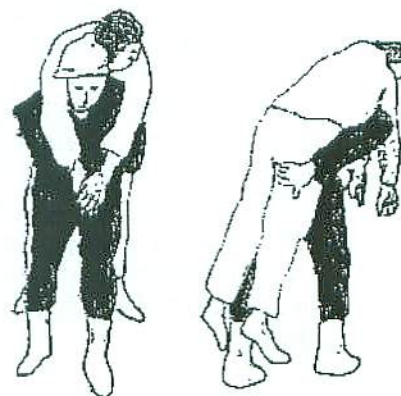
Wyprowadzanie przez jedną osobę

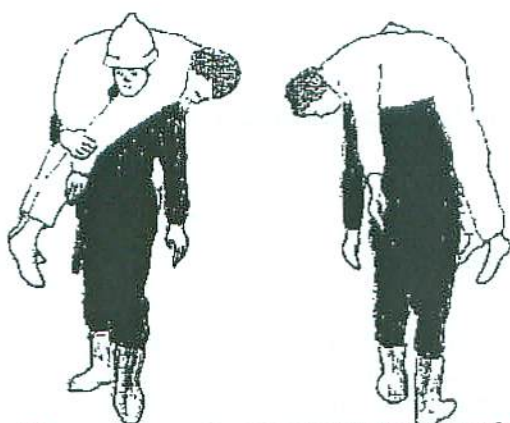
Wyprowadzanie przez dwie osoby

**Przenoszenie przez dwie osoby
sposobem " kombinowanym "**

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "tłumok"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "strażackim"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "na białym"

[Handwritten signature]

3. Ewakuacja i zjawisko paniki

Szczególnego znaczenia nabiera zapobieganie skutkom paniki, której możliwość istnieje zawsze, nie tylko w przypadku powstania pożaru, wybuchu lub katastrofy, czy innego wypadku, ale i w przypadku niewielkiego zadymienia. Ludzie wchodzący w skład grupy ogarniętej paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem groźnego, niszczącego tłumu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Grupa ogarnięta paniką może sparaliżować i uniemożliwić prowadzenie akcji ratowniczej i zorganizowanego działania. Może w ślepych instynktach szukania ratunku spotęgować zagrożenie własne, ratowników i przyczynić się do innych groźnych wypadków. Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne. Dokonać tego mogą tylko ludzie o dużej indywidualności i autorytecie wśród ogarniętych paniką.

Przykładami środków przeciwdziałania panice są:

- 1) osobisty przykład,
- 2) zdecydowany nakaz,
- 3) wykazanie nierealności niebezpieczeństwa,
- 4) przeciwstawienie groźby większego niebezpieczeństwa,
- 5) zagrożenie użyciem siły,
- 6) użycie siły
- 7) unieszkodliwienie przywódcy paniki.

Opanowanie tłumu ogarniętego paniką, prącego naprzód, jest bardziej możliwe do wykonania dla osób znajdujących się z tyłu tłumu, niż na jego czele. W czasie akcji ratowniczej najczęściej występują małe formy paniki, której ulegają grupy lub pojedyncze osoby, znajdujące się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, tracąc poczucie rzeczywistości i podejmując nieprzemyślane, bezcelowe i niebezpieczne działanie, np. wyskakiwanie z okien czy chowanie się w trudno dostępnych miejscach. Przybycie ratownika z zewnątrz powoduje przekonanie, że zagrożenie nie jest niebezpieczne i istnieją drogi ratunku.

4. Obowiązki osób na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego

1. Kierownik jednostki organizacyjnej lub administrator obiektu:

- 1) zarządza przygotowanie pracowników do ewakuacji,
- 2) wydaje polecenie ewakuacji,
- 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za ewakuację,
- 4) wydaje polecenie ewakuacji mienia ruchomego, a w szczególności przedmiotów wartościowych, dokumentów, materiałów łatwopalnych i wybuchowych z rejonów zagrożonych pożarem,
- 5) przed opuszczeniem budynku sprawdza czy wszystkie osoby zostały wyprowadzone,

2. Obowiązki pozostałych pracowników w przypadku ogłoszenia alarmu pożarowego:

- 1) natychmiastowego przerwania pracy,
- 2) brania czynnego udziału w akcji ewakuacyjnej,
- 3) wykonywania poleceń prowadzącego akcję ratowniczo - gaśniczą.

Jako miejsce koncentracji przewidziano teren parku miejskiego naprzeciw głównego wyjścia z budynku.

ROZDZIAŁ VII

1. Instrukcja alarmowania w przypadku powstania pożaru, telefony alarmowe.

Alarmowanie

1) każdy, kto zauważył pożar lub uzyskał informację o pożarze, obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do paniki natychmiast zaalarmować:

- a) osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru, narażone na jego skutki,
- b) Właściciela będącego głównym użytkownikiem obiektu lub budynku,
- c) Państwową Straż Pożarną tel. **998, lub zintegrowany 112**
- d) Alarmowanie straży pożarnej należy przeprowadzić z najbliższego telefonu.

Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- a) gdzie się pali - dokładny adres nr budynku i jego nazwę,
- b) co się pali - np. pokój biurowy, magazyn,
- d) czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego,
- e) czy w rejonie objętym pożarem lub w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwopalne lub wybuchowe itp.
- e) należy podać numer telefonu, z którego mówimy, swoje imię i nazwisko.

UWAGA:

Po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego, odłożyć słuchawkę i poczekać na ewentualne sprawdzenie.

4) W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

- a) Pogotowie Ratunkowe - (9)999
- b) Policję - (9)997
- c) Pogotowie Gazowe – (9)992

Akcja ratowniczo – gaśnicza.

- 1) Równolegle z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku o ile nie zagraża to zdrowiu i życiu osoby podejmującej próbę gaszenia pożaru
- 2) Do czasu przybycia jednostek straży pożarnej, kierownictwo akcją sprawuje najstarsza osoba funkcją, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia w obiekcie.
- 3) każda osoba biorąca udział w akcji ratowniczo-gaśniczej powinna:
 - a) w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi, przeprowadzając ewakuację z zagrożonych pomieszczeń,
 - b) wyłączyć dopływ prądu elektrycznego do strefy pożaru (**nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem**),
 - c) usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe, toksyczne, a także cenne urządzenia, ważne dokumenty oraz nośniki informacji itp.,
 - d) pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenia objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich.
 - e) ostatnia osoba opuszczająca obiekt zamyka pokoje na klucz. Klucz zostaje w drzwiach.

2. Zabezpieczenie pogorzeliska

1. Właściciel, zarządca, użytkownik obiektu jest odpowiedzialny za:
 - a) zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku na pogorzelisku, aby zapobiec powstaniu wtórnego pożaru,
 - b) przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po uzgodnieniu z policją i po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyn powstania i rozprzestrzenienia się pożaru.

Rozdział VIII

1. Zadania i odpowiedzialność pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej

1. Bezpośrednią odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa pożarowego budynku ponosi Właściciel, Kierownik jednostki organizacyjnej i zobowiązany jest zapewnić:
 - 1) przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
 - 2) zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie budynku, a w szczególności możliwość ewakuacji w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia,
 - 3) właściwe wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
 - 4) przeszkolenie przeciwpożarowe pracowników,
 - 5) wyciągać sankcje przewidziane Kodeksem Pracy w stosunku do pracowników nieprzestrzegających przepisów ochrony przeciwpożarowej,
 - 6) realizację przedsięwzięć zmierzających do poprawy bezpieczeństwa pożarowego w podległym obiekcie.

2. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko powinni:

- 1) znać zagrożenie pożarowe budynku i na stanowisku pracy oraz sposoby przeciwdziałania możliwości powstania pożarów;
- 2) znać i przestrzegać przepisy przeciwpożarowe, w tym niniejszą Instrukcję;
- 3) znać zasady postępowania w przypadku powstania pożaru;
- 4) orientować się w rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także posiadać umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;

- 5) znać warunki przeprowadzenia sprawnej ewakuacji osób i mienia;
- 6) w razie powstania pożaru brać czynny udział w akcji ratowniczo – gaśniczej i podporządkować się poleceniom kierującego akcją;
- 7) brać udział w szkoleniach przeciwpożarowych;
- 8) niezwłocznie zgłaszać usterki mogące spowodować pożar osobom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo pożarowe w budynku,
- 9) przestrzegać obowiązujące przepisy zawarte w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego;

ROZDZIAŁ IX

1. Zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi

Zgodnie z postanowieniem art. 6 Ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 roku obowiązek organizowania szkolenia spoczywa na właścicielu, zarządcy zakładu.

Szkolenie przeciwpożarowe obejmuje wszystkich pracowników.

1. Organizacja szkolenia łącznie z prowadzeniem ewidencji wyszkolenia pracowników należy do Burmistrza lub innej osoby wyznaczonej i odpowiedzialnej która sprawuje również nadzór nad prawidłowym przebiegiem szkolenia.
2. Każdy rodzaj szkolenia kończy się komisyjnym egzaminem sprawdzającym przyswojenie przez pracowników wiadomości objętych programem oraz umiejętności wykonywania powierzonych prac zgodnie z zasadami i przepisami przeciwpożarowymi.
3. Wszelkiego rodzaju szkolenia prowadzi się w oparciu o szczegółowe programy szkoleń przystosowane do potrzeb zakładu ***/w załączeniu poniżej/***
4. Na przeprowadzenie szkoleń zarządzający obowiązany jest zapewnić odpowiednie środki finansowe.
5. Szkolenie wstępne – instruktażowe powinno przygotować pracownika do bezpiecznego wykonywania powierzonych mu prac w odpowiednim zakresie do potrzeb wynikających z zajmowanego stanowiska. Szkolenie to przeprowadza się w dniu przyjęcia do pracy.

6. Szkolenie okresowe zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy przeprowadza się nie rzadziej niż:

- raz na trzy lata dla wszystkich pracowników na stanowiskach robotniczych
- nie rzadziej niż raz na 6 lat, dla pracowników administracyjno-biurowych

Pracownicy uczestniczący w szkoleniu obowiązani są podpisać oświadczenie o zapoznaniu się z zasadami zapobiegania i zwalczania pożarów, które stanowi **załącznik nr 3** do niniejszej Instrukcji

Oświadczenie to powinno być przechowywane w teczce akt osobowych pracownika.

2. Programy szkolenia

Program szkolenia wstępnego w zakresie ochrony ppoż.

Lp.	Temat szkolenia ^{*)}	Liczba godzin ^{**)}
1	Istota bezpieczeństwa pożarowego w odniesieniu do stanowiska pracy	0,15
2	Zakres obowiązków i uprawnień pracodawcy, pracowników oraz poszczególnych komórek organizacyjnych zakładu pracy i organizacji społecznych np. w zakresie ochrony ppoż	0,15
3	Odpowiedzialność za naruszenie przepisów lub zasad bezpieczeństwa pożarowego	0,15
4	Zapoznanie pracownika z rozmieszczeniem podręcznego sprzętu gaśniczego poszczególnych pomieszczeń oraz drogami ewakuacyjnymi obiektu UM w Czarnem	0,15
5	Podstawowe zasady ochrony przeciwpożarowej oraz postępowania w razie pożaru wynikające z Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego	0,5
	Razem:	1,5

Program szkolenia okresowego pracowników z zakresu ppoż.

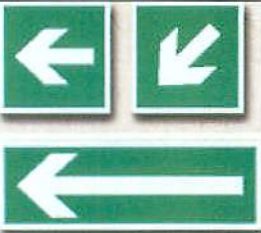
Lp.	Temat szkolenia	Liczba godzin	
		W	Ć
1.	Wybrane regulacje prawne z zakresu ochrony przeciwpożarowej, z uwzględnieniem: a) praw i obowiązków pracowników i pracodawców w zakresie bezpieczeństwa pożarowego b) wewnętrznych aktów prawnych zawartych w Regulaminie Pracy i Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego c) podstawowe pojęcia i charakterystyka klasyfikacyjna grup pożarów, mogących zaistnieć w sytuacjach awaryjnych i innych zagrożeń d) profilaktycznej aspekty działań w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do wszystkich pracowników zakładu z uwzględnieniem i charakterystyką substancji i produktów palnych stosowanych w procesach produkcji	1	
2.	Postępowanie w sytuacjach zagrożenia pożarem w odniesieniu do poszczególnych stanowisk pracy w tym: a) zasad ewakuacji osób i mienia zagrożonego b) zasad posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym będącym na wyposażeniu obiektu c) zasad powiadamiania Jednostek Ratowniczych i prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych do chwili przybycia JRG	1	1
	Razem:	2	1

W – wykład Ć – ćwiczenia

Rozdział X

Znaki graficzne z zakresu ochrony przeciw oraz ewakuacji z opisem

1. Znaki bezpieczeństwa – ewakuacja

Nr	Znak ewakuacyjny	Znaczenie (nazwa) znaku ewakuacyjnego	Kształt i barwa	Znaczenie
1	2	3	4	5
1		Kierunek drogi ewakuacyjnej	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek do wyjścia, które może być wykorzystane w przypadku zagrożenia. Strzałki krótkie – do stosowania z innymi znakami. Strzałka długa – do samodzielnego stosowania.
2		Wyjście ewakuacyjne	Znak prostokątny Tło: zielone Napis: biały fosforescencyjny	Znak stosowany do oznakowania wyjść używanych w przypadku zagrożenia. umieszczany bezpośrednio nad drzwiami i stosowany przy oznakowaniu drzwi, przegradzających drogę ewakuacji ludzi
1	2	3	4	5
3		Drzwi ewakuacyjne	Znak kwadratowy Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny i zielony	Znak stosowany nad drzwiami skrzydłowymi, które są wyjściami ewakuacyjnymi (drzwi lewe lub prawe).
4		Przesunąć w celu otwarcia	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak stosowany łącznie ze znakiem nr 3 na przesuwanych drzwiach wyjścia ewakuacyjnego, jeśli są one dozwolone. Strzałka powinna wskazywać kierunek otwierania drzwi przesuwanych.

5		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej do wyjścia; może kierować w lewo lub w prawo gdy nie jest widoczny znak WYJŚCIE EWAKUACYJNE lub znak "drzwi ewakuacyjne",
6		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w dół na lewo lub prawo
7		Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę	Znak prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak wskazuje kierunek drogi ewakuacyjnej schodami w górę na lewo lub prawo.
8		Pchać, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
9		Ciągnąć, aby otworzyć	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak jest umieszczany na drzwiach dla wskazania kierunku otwierania.
10		Stłuc, aby uzyskać dostęp	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: zielone Symbol: biały fosforescencyjny	Znak ten może być stosowany: a) w miejscu, gdzie jest niezbędne stłuczenie szyby dla uzyskania dostępu do klucza lub systemu otwarcia, b) gdy jest niezbędne rozbicie przegrody dla uzyskania wyjścia

Handwritten signature

2. Znaki bezpieczeństwa – ochrona przeciwpożarowa

Nr	Znak bezpieczeństwa	Znaczenie (nazwa) znaku bezpieczeństwa	Kształt i barwa	Zastosowanie
1	2	3	4	5
1		Uruchamianie ręczne	Znak kwadratowy Tło: czerwone Symbol: biały	Stosowany do wskazania przycisku pożarowego lub ręcznego sterowania urządzeń gaśniczych (np. stałego urządzenia gaśniczego).
2		Alarmowy sygnalizator akustyczny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Może być stosowany samodzielnie lub łącznie ze znakiem nr 1, jeśli przycisk pożarowy uruchamia alarm dźwiękowy odbierany bezpośrednio przez osoby znajdujące się w obszarze zagrożenia.
3		Telefon do użycia w stanie zagrożenia	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak wskazujący usytuowanie dostępnego telefonu przeznaczonego dla ostrzeżenia w przypadku zagrożenia pożarowego.
4		Zestaw sprzętu pożarniczego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany dla uniknięcia podawania zestawu indywidualnych znaków określających sprzęt pożarniczy.
5		Gaśnica	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	
1	2	3	4	5
6		Hydrant wewnętrzny	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany na drzwiach szafki hydrantowej.
7		Drabina pożarowa	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Znak ten jest stosowany do oznaczenia drabiny trwale związanej z obiektem i przeznaczonej do działań ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej.

8		Zakaz gaszenia wodą	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania we wszystkich przypadkach, kiedy użycie wody do gaszenia pożaru jest zabronione.
9		Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu może być przyczyną zagrożenia pożarowego.
10		Zakaz używania otwartego ognia – Palenie tytoniu zabronione	Znak okrągły Tło: białe Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Do stosowania w miejscach, gdzie palenie tytoniu lub otwarty ogień mogą być przyczyną zagrożenia pożarem lub wybuchem.
11		Kierunek do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego	Znak kwadratowy lub prostokątny Tło: czerwone Symbol: biały	Do stosowania tylko łącznie ze znakami nr 1 do 3 i nr 10 do 13, dla wskazania kierunku do miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego lub urządzenia ostrzegającego.
12		Nie zastawiać	Znak okrągły Tło: białe Symbol: czarny Obwódka okrągła i pas negujący: czerwone	Znak do stosowania w przypadkach, gdy ewentualna przeszkoda stanowiłaby szczególne niebezpieczeństwo (na drodze ewakuacyjnej, wyjściu ewakuacyjnym, przy dostępie do sprzętu pożarniczego itp.).

3. Znaki bezpieczeństwa – techniczne środki przeciwpożarowe

Lp.	Znak	Znaczenie (nazwa) znaku	Treść znaku	Kształt i barwa	Zastosowanie
1		Przeciwpowozarowy wylacznik pradu	Zlamana strzalaka	Znak kwadratowy lub prostokatny Tlo: barwa czerwona Symbol: barwa biala Znak dodatkowy: tlo - barwa czerwona, napis - barwa biala	W obiektach do oznaczenia wylacznika odcinajacego doplyw pradu do wszystkich obwodow z wyjatkiem obwodow zasilajacych instalacje, ktorych funkcjonowanie jest niezbedne podczas pozaru.
2		Kurek glowny instalacji gazowej	Polkole	Znak kwadratowy lub prostokatny Tlo: barwa czerwona Symbol: barwa biala Znak dodatkowy: tlo - barwa czerwona, napis - barwa biala	W obiektach do oznaczenia miejsca zainstalowania kurka glownego instalacji gazowej.
3		Hydrant zewnetrzny	Wielka litera "H"	Znak kwadratowy lub prostokatny Tlo: barwa czerwona Litera: barwa czarna na bialym pasie	Do oznaczenia miejsca hydrantu zewnetrznego, wodnego, pianowego, podziemnego lub nadziemnego; wielkosci charakterystyczne hydrantu nalezy umieszczac na znaku dodatkowym.

Załączniki

Załącznik nr 1 do
Instrukcji
Bezpieczeństwa
Pożarowego

Protokół nr..... zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo

1. Nazwa, określenie budynku-pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo.....

.....

2. Kategoria zagrożenia ludzi, obciążenie ogniowe oraz właściwości pożarowe materiałów palnych w pomieszczeniu/miejscu wykonywania prac.....

.....

3. Rodzaj elementów budowlanych, ich zapalność występująca w pomieszczeniach lub rejonie przewidzianym do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo.....

.....

4. Sposób zabezpieczenia pożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. Na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo.....

.....

5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac niebezpiecznych pożarowo.....

.....

6. Środki i sposób alarmowania współpracowników i straży pożarnej w przypadku powstania pożaru.....

.....

7. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac niebezpiecznych pożarowo– *wyniki pomiarów zostały umieszczone w tych*

pomieszczeniach.....

8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego
w czasie wykonywania prac niebezpiecznych
pożarowo.....

9. Osoba(y) zobowiązana(e) do przeprowadzenia kontroli rejonu prac
niebezpiecznych pożarowo po ich
zakończeniu.....

Sława dnia.....

Podpisy członków komisji

Załącznik nr 2 do
Instrukcji
Bezpieczeństwa
Pożarowego

Zezwolenie nr na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo

1. Miejsce pracy:

.....
.....
.....
(budynek, kondygnacja, pomieszczenie itp.)

2. Rodzaj wykonywanej
pracy.....

.....
.....
.....

3. Czas pracy, dzień..... Od godz.....do
godz.

4. Zagrożenie pożarowo-wybuchowe w miejscu prowadzenia
prac.....

.....
.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru wybuchu.....
.....
.....

6. Środki zabezpieczenia:

a)

przeciwpożarowe.....

.....

b)

BHP.....

c)
Inne.....

7. Sposób wykonania
pracy.....

8. Odpowiedzialni za:

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie
toku prac niebezpiecznych
pożarowo.....

Imię i Nazwisko.....

Wykonano..... Podpis.....

b) wyłączenie rejonu prac spod
napięcia.....

Imię i Nazwisko.....

wykonano..... Podpis.....

c) dokonano analizy pomiaru par cieczy, gazów i
pyłów.....

Imię i Nazwisko.....

wykonano..... Podpis.....

d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i
instruktaż.....

.....
Imię i Nazwisko..... wykonano..... podpis

9. Zezwalam na rozpoczęcie

prac.....

w dniu..... od godz..... do godz.....

**(zezwolenie jest ważne tylko po, złożeniu podpisów przez osoby wymienione w
pkt. 8)**

.....
podpis wnioskującego

.....
podpis odpowiedzialnego za
bezpieczeństwo

10. Prace zakończono w dniu..... o godz.....

.....
Wykonawca..... Podpis

11. Sprawdzono stanowisko pracy i jego otoczenie i nie stwierdzono zaniedbań
mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie
robót

skontrolował

.....

Załącznik Nr 3

Wzór oświadczenia

.....

(imię i nazwisko pracownika)

.....

(stanowisko służbowe)

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że odbyłem(am) szkolenie przeciwpożarowe

w toku którego zostałem(am) zapoznany(a) z :

- zagrożeniami pożarowymi zakładu,
- obowiązkami w zakresie zapobiegania pożarom,
- zasadami postępowania na wypadek pożaru,
- zasadami użycia podręcznego sprzętu gaśniczego,
- zadaniami i obowiązkami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej, wynikającymi z zajmowanego stanowiska.

..... , dnia

.....
.....
(podpis osoby szkolącej)

(podpis pracownika)

Załącznik nr 4 - Plan ewakuacji i rozmieszczenia sprzętu gaśniczego

1. -piwnica
2. -parter
3. -piętro I
4. -piętro II
5. -strych

Oświadczenia pracowników

Ja niżej podpisany(a), niniejszym oświadczam, że zostałem(am) zapoznany(a) z Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego.

[illegible]

[Handwritten signature]

[illegible]